

GNOJENJE NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH

Spodaj opisane zahteve, glede **gnojenja in varstva rastlin**, veljajo za vodovarstvena območja **vodonosnikov Ruše, Vrbski plato, Limbuška Dobrava in Dravsko polje** (Betnava, Bohova, Dravski Dvor, Dobrovce), kjer velja Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbskega platoja, Limbuške Dobrave in Dravskega polja, (ULRS 24/2007, spremembe 32/11, 22/2013, 79/2015); zahteve veljajo tudi za **Selniško Dobravo** po Uredbi o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška Dobrava (ULRS 72/06, spremembe 32/11, 22/2013, 79/15) in zahteve veljajo tudi za **Dravsko – Ptujsko polje** (Šikole-Stražgonjca, Skorba, Lancova vas) po Uredbi o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-Ptujsko polje, (UL RS 59/2007, spremembe 32/11 in 22/2013).

I. (1) Na notranjih območjih, ki so VVOI - najozje, VVOII – ožje in VVOIII – širše, je na kmetijskih zemljiščih prepovedano:

- gnojenje brez gnojilnega načrta;
- gnojenje z ostanki greznic, malih komunalnih čistilnih naprav, komunalnih ali skupnih čistilnih naprav;
- gnojenje z blatom, ki nastaja na kmetijskem gospodarstvu in je mešanica **komunalne odpadne vode**, gnojnice in gnojevke, ne glede na čas njegovega skladiščenja;
- shranjevanje **organskih gnojil, razen uležanega hlevskega gnoja**, v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov; uležen hlevski gnoj se shranjuje na kmetijskih zemljiščih največ 2 meseca, **100 m v stran od vodnega zajetja vendar ne na VVO I**, ter 25 m v stran od tekočih voda;
- shranjevanje komposta ali pregnitega blata 1. ali 2. razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- shranjevanje blata, določenega v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu;
- uporaba komposta in pregnitega blata 2. razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- uporaba blata, določenega v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu.

(2) **Gnojilni načrt** iz prve alineje prejšnjega odstavka mora biti izdelan v pisni obliki in mora biti ob inšpekcijskem nadzoru na vpogled pristojnemu inšpektorju, če to zahteva. Vsebovati mora najmanj podatke **o vrsti in količini uporabljenega mineralnega ali organskega gnojila za posamezno kmetijsko rastlino in okvirni čas gnojenja**. Gnojilni načrt se izdelava v skladu s Smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje, ki so objavljene na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za kmetijstvo. Za analizo tal za gnojilni načrt se lahko odvzame en povprečni vzorec tal za več parcel skupaj, če gre za enako rabo in enake talne lastnosti na teh parcelah (do 5 ha kmetijskih zemljišč).

II. (1) Poleg prepovedi iz prvega odstavka so na kmetijskih zemljiščih **(razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor)** na najožjih vodovarstvenih območjih prepovedani tudi:

- gnojenje z gnojnico in gnojevko;
- preoravanje trajnega travinja, razen travinja (trave, detelje, deteljno-travne mešanice in travno-deteljne mešanice), ki je vključeno v kolobar;
- uporaba mineralnih gnojil, ki vsebujejo dušik, od spravila pridelka do 1. marca;
- uporaba komposta in pregnitega blata 1. razreda okoljske kakovosti, določenega v skladu s predpisom, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov;
- namakanje z vodo, ki so ji dodana rastlinska hranila, razen če gre za pridelavo rastlin pod zaščitno folijo;
- shranjevanje uležanega hlevskega gnoja.

(2) **Pri gnojenju z uležanim hlevskim gnojem na najožjih vodovarstvenih območjih letni vnos dušika** iz uležanega hlevskega gnoja na posamezno enoto rabe kmetijskih zemljišč na najožjih vodovarstvenih območjih **ne sme presegati 140 kg N/ha.**

(3) **Mineralna gnojila, ki vsebujejo dušik, se na najožjih vodovarstvenih območjih lahko uporabljajo zunaj časovnih prepovedi,** če so pri izdelavi gnojilnega načrta in pri gnojenju z mineralnimi gnojili upoštevane naslednje zahteve:

– **za okopavine** (koruza, krompir, oljne buče,...) največja dovoljena količina dušika pri začetnem gnojenju **pred setvijo ne sme presegati 30 kg N/ha (do 100 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil);**

– **največji enkratni odmerek dušika za dognojevanje okopavin ne sme presegati 80 kg N/ha (do 160 kg UREE/ha oz. drugih mineralnih gnojil).** Prvo dognojevanje okopavin se izvede na podlagi **hitrega talnega nitratnega testa,** ki se opravi enkrat za eno vrsto okopavine. Preizkus in vrednotenje rezultatov preizkusa se izvedeta v skladu s Smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje iz drugega odstavka prejšnjega člena;

– **za ozimine** (žita, oljna ogrščica, ...) enkratni vnos dušika z dognojevanjem spomladi **ne sme presegati 60 kg N/ha (do 220 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).** Za prvo dognojevanje svetujemo uporabo do največ 150 kg KAN/ha, žita ga v začetku ne potrebujejo več, ter hkrati ni obremenitev za podtalnico. Za drugo in tretje dognojevanje žit priporočamo uporabo gnojil s počasnejšim sproščanjem dušika, kot so Uniko, Energiko, NGoo in drugi. **Jeseni je pred setvijo ozimin vnos dušika v tla z mineralnimi gnojili prepovedan;**

– **za trajno travinje** ter travinje v okviru poljedelskega kolobarja na njivah (**travno deteljne mešanice**) največja dovoljena količina dušika ne sme presegati **50 kg N/ha (do 200 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil) za vsako košnjo;**

– **za trajne nasade** enkratni vnos dušika z dognojevanjem ne sme presegati **60 kg N/ha;**

– **za zelenjadnice** največja dovoljena količina dušika pri začetnem gnojenju ne sme presegati **40 kg N/ha (do 140 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).** Enkratni vnos dušika za dognojevanje zelenjadnic ne sme presegati **60 kg N/ha (do 220 kg KAN-a/ha oz. drugih mineralnih gnojil).**

(4) **VELJA ZA VVO I, (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor):** Na najožjih vodovarstvenih območjih morajo biti **kmetijska zemljišča celo leto pokrita z zeleno odejo**, določeno v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov.

(5) **VELJA ZA VSA VVO I: Če se na kmetijskih gospodarstvih izvaja paša živine** in so ograde s pašnimi površinami tudi na najožjih vodovarstvenih območjih, se živali v teh ogradah lahko pasejo na naslednji način:

– dokrmeljevanje živali ni dovoljeno,

– napajanje živali in namestitvev korita za rudnine (solnika) morata biti urejena tako, da se korito lahko premešča po pašni površini in s tem zagotovi enakomerna porazdelitev živalskih izločkov po zemljišču,

– pašo je treba prekiniti, če se na pašni površini travna ruša uniči zaradi gaženja.

(6) **Na ožjih in širših vodovarstvenih območjih (VVO II in VVO III)** se gnojenje kmetijskih zemljišč z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, mora izvajati tako, da enkratni vnos dušika z mineralnimi gnojili pri začetnem gnojenju ne presega **60 kg N/ha, pri dognojevanju pa 80 kg N/ha.**

VARSTVO RASTLIN NA VODOVARSTVENIH OBMOČJIH

Za zatiranje škodljivih organizmov na najožjih vodovarstvenih območjih (razen za VVO I Dobrovce 1B in VVO I Dravski Dvor) se lahko uporabljajo FFS, ki ne vsebujejo aktivnih snovi s spodnjega seznama, uporaba je dovoljena v skladu s predpisi, ki urejajo FFS, pod naslednjimi pogoji:

- Raven intenzivnosti kmetijske pridelave naj se ne poveča;
- Uporaba FFS kot dopolnilni ukrep ostalim nekemijskim ukrepom (mehanski, biološki in biotehnični ukrepi)
- **Prednost ima uporaba FFS in drugih pripravkov, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi;**
- Med sezonami oziroma v sezoni je potrebno menjavati aktivne snovi FFS;
- Uporaba FFS na neporaslih površinah je dovoljena le izjemoma;

Upoštevati je še potrebno:

- Vodenje evidenc o uporabi FFS in shranjevanje računov (3 leta za vse izvajalce ukrepov zdravstvenega varstva rastlin; za kmetijska gospodarstva, ki so vključena v KOPOP pa 5 let);
- Pred uporabo FFS je treba skrbno prebrati in upoštevati navodila za uporabo;
- Pripravljene škropilne mešanice, škropljenje in izpiranje naprav za nanos FFS ni dovoljena v bližini objektov za preskrbo s pitno vodo;
- Ostanke FFS ne smete izpirati v vodnjake, odtočne odprtine, greznice in kanalizacijo
- Upoštevanje Pravilnika o pravilni uporabi FFS
- Upoštevanje Pravilnika o integriranem varstvu rastlin pred škodljivimi organizmi
- Zakon o fitofarmaceutskih sredstvih (usposabljanje iz fitomedicine- obnovitveni tečaj vsakih pet let, testirane škropilnice na tri leta)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin

SEZNAM AKTIVNIH SNOVI, KI SO PREPOVEDANA NA NAJOŽJIH VVO:

AKTIVNA SNOV	SREDSTVO ZA VARSTVO RASTLIN
bentazon	Herbicidi: <u>Basagran 480, Basagran, Cambio</u>
S-metolaklor	Herbicidi: <u>Camix, Dual gold 960 EC, Lumax, Lumax H 537,5 SE, Primextra TZ gold 500 SC, Efica 960 EC</u>
terbutilazin	Herbicidi: <u>Lumax, Lumax H 537,5 SE, Primextra TZ gold 500 SC, Akris, KobanTX, Calaris PRO</u>
metamitron	Herbicidi: <u>Bettix FLO, Goltix WG 90, Metafol WG, Brevis</u>
izoproturon	Herbicidi: <u>Herbaflex</u>
mcpp, mcpp-p, mcpa	Herbicid, gnojilo: <u>Asef 3V1, Dicotex, Substral 3V1, U 46 M-fluid, Ceridor MCPA</u>
dimetenamid	Herbicid: <u>Frontier X2, Akris, Tanaris</u>
kloridazon	Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji
tritosulfuron	Herbicidi: <u>Arrat, Biathlon 4D, Callam,</u>
nikosulfuron	Herbicidi: <u>Aliseo, Aliseo plus, Kelvin, Kelvin OD, Milagro extra 6 OD, Milagro 240 SC, Motivell, Motivel extra 6 OD, Nicosh, Samson extra 6 OD, Samson 4SC, Bandera, Entail, Arigo, Elumis, Primero, Talisman, Spandis, Nikita</u>
rimsulfuron	Herbicidi: <u>Aliseo, Aliseo plus, Tarot 25 WG, Arigo</u>
fluorkloridon	Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji
petoksamid	Herbicidi: <u>Successor 600, Successor 600 PRO, Koban TX</u>
klopiralid	Herbicidi: <u>Lontrel 100, Cliophar 600 SL</u>
dikloprop-p	Ni registrirana aktivna snov v R Sloveniji
triasulfuron	Herbicidi: <u>Lintur 70 WG, Logran 20 WG (datum veljavnosti je potekel)</u>
metazaklor	Herbicidi: <u>Butisan 400 SC, Fuego, Fuego top, Cleranda, Butisan S</u>
dicamba	Herbicidi: <u>Arrat, Cambio, Dicotex, UV Rasen floranid, Banvel 480 S, Aliseo plus, Landscaper pro weed control, Substral 2V1, Dicash, Mural, Callam, Kalimba, Spandis, Nikita</u>
metribuzin	Herbicidi: <u>Metric, Plateen WG 41,5, Sencor SC 600, Buzzin</u>
flufenacet	Herbicidi: <u>Plateen WG 41,5, Terano WG 62,5</u>
dimetaklor	Herbicid: <u>Teridox 500EC</u>
klorotalonil	Fungicid: <u>Amistar opti, Banko 500 SC, Proceed, Avoca super</u>
klorantraniliprol	Insekticid: <u>Coragen</u>
metalaksil-m	Fungicidi: <u>Fonganil gold, Ridomil gold combi pepite, Ridomil gold MZ pepite</u>

DOVOLJENA SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN NA VVO I – dovoljena so vsa sredstva za varstvo rastlin, ki niso na seznamu prepovedanih, tudi če jih kasneje registrirajo:

Herbicidi za žita: Tolurex 50 SC, Boxer, Stomp Aqua, Sharpen 33 EC, Sharpen 40 SC, Activus 40 WG, Grodyl, Ergon, Mezzo, Sekator OD, Hussar OD, Hussar plus, Herbocid (v uporabi do 1.7.2018), Esteron, Duplosan KV combi (v uporabi do 6.8.2018), Duplosan KV, Savvy, Alister Grande (v prodaji do 1.5.2018), Alister new, Starane 2 (v uporabo do 18.5.2018), Starane forte, Tomigan 200 EC(v uporabi do 18.5.2018), Tandus 200 EC, Mustang 306 SE, Granstar super 50 SX, Axial, Axial One, Alliance, Pallas 75 WG, Trinity, Tivmetix OD (v uporabi do 1.10.2018), Ally SX, Atlantis star, Boudha, Finy, TBM 75 WG.

Fungicidi za žita: Archer max, Artea Plus (v uporabi do 14.11.2018), Acanto plus (v uporabi do 30.11.2018), Amistar Extra, Bumper 25 EC, Eminent 125 EW, Falcon EC 460, Folicur EW 250, Baltazar, Impact, Opus 1, Sphere 535 SC, Dithane DG Neotec, Dithane M-45, Mankoz 75 WG, Thiovit jet, Kumulus DF, Caramba, Prosaro, Topsin-M, Pennozeb 75 DG, Tebusha 25% EW, Propi 25 EC, Mirador forte, Mirador 250 SC, Orius 25 EW, Tazer 250SC, Zamir, Pepelin, Cosan, Microthiol SC, Vindex 80 WG, Microthiol special, Seguris xtra, Priaxor EC, Keypro, Retengo, Magnello, Zantara, Elatus era, Elatus plus, Star tebukonazol, Tebseme, Ortiva, Buzz ultra DF, Zaftra AZT 250 SC, Comrade, Librax, Ortiva

Insekticidi za žita: Biscaya, Bulldock EC 25, Fastac 100 EC, Decis, Decis 2,5 EC, Decis 100 EC, Karate Zeon 5 CS, Mavrik 240, Evure, Pirimor 50 WG, Perfekthion, Teppeki, Poleci, Kaiso EG, Gat decline 2,5 EC (v uporabi do 25.10.2018), Sparviero, Karis 10 CS, Daskor 440, Za skladiščne škodljivce: Silicosec, Granprotec, K-obil EC 250.

Herbicidi za koruzo: Stomp aqua, Sharpen 33 EC, Sharpen 40 SC, Activus 40 WG, Adengo, Adengo 315 SC (v uporabi do 31.1.2019), Monsoon active, Merlin Flexx, Bromotril 225 EC, Herbocid (v uporabi do 1.7.2018), Esteron, Mustang 306 SE, Starane 2 (v uporabo do 18.5.2018), Starane forte, Tomigan 200EC (v uporabi do 18.5.2018), Tandus 200 EC, Harmony 50 SX, Peak 75 WG, Laudis, Laudis WG 30 (tudi za sladko koruzo), Equip, Maister OD, Callisto 480 SC, Temsa SC, Border 480SC, Osorno, Capreno, Nagano, Focus ultra.

Insekticidi za koruzo :foliarni Decis 2,5 EC, Decis, Sparviero, Gat decline 2,5 EC (v uporabi do 25.10.2018), talni Force 1,5 G, Sonido.

Herbicidi za krompir: Stomp Aqua, Activus 40 WG, Sharpen 33EC, Sharpen 40 SC, Boxer, Focus ultra, Fusilade forte, Agil 100 EC, Stallion sync tec, Proman, Targa super, Zetrola; za sušenje cime: Reglone 200 SL, Dessicash 200 SL, Quad-glob 200SL.

Fungicidi za krompir : Equation pro, Sacron 45 DG, Tazer 250 SC, Pinozeb M-45, Winby, Antracol combi WP 62,8, Ranman Twinpack, Ranman top, Acrobat MZ WG, Shirlan 500 SC, Infinito, Melody duo WG 66,8, Penncozeb 75 DG, Pergado MZ, Dithane M-45, Dithane DG neotec, Manfil 75 WG, Manfil 80 WP, Galben M, Electis 75 WG, Polyram DF, Antracol, Antracol WG 70, , Revus, Ortiva, Gett, Moximate 725 WG, Moximate 725 WP, Moximate plus, Mankoz 75 WG, Enervin, Forum MZ WG, Frowncide, Naulite DG, Naulite WP, Banjo forte, Curzate C extra, Curzate M72,5WG; Orvego, Profilux, Score 250 EC, Tanos 50WG, Difcor 250 EC, Cymbal, Mirador 250 SC, Mavita 250 EC, Moncut, Proradix, Proxanil 450SC, Zaftra AZT 250 SC; bakrena sredstva: Badge WG, Cuprablau Z 35 WG, Cuprablau Z 35 WP

Insekticidi za krompir:Neemazal T/S, Mospilan 20 SG, Mospilan SG (v uporabi do 1.7.2018), Moksycan 20 SG v (uporabi do 21.6.2018), Mido 20 SL, Nuprid 200 SC, Karate zeon 5 CS, Actara 25 WG, Raptol koncentrat, Ovitex, Laser 240 SC, Bulldock EC 25, Calypso SC 480, Mavrik 240, Alverde, Biscaya, Pirimor 50 WG, Chess 50 WG, Teppeki, Kaiso EG, Sparviero, Force 1,5 G, Naturalis, Karis 10 CS, Daskor 440, Evure, Karis 10 CS.

Herbicidi za oljne buče: Centium 36 CS, Dr. metrob klomazon, Command 36 CS, Devrinol 45 FL, Fusilade forte;

Herbicidi za oljno ogrščico: Devrinol 45 FL, Fusilade forte, Agil 100 EC, Focus ultra, Quick 5 EC, Centium 36 SC, Dr. metrob klomazon, Command 36 CS, Cleravo, Targa super, Zetrola

Fungicid za oljno ogrščico: Folicur EW 250, Baltazar, Caramba, Ortiva, Propi 25 EC, Mirador forte, Mirador 250 SC, Orius 25 EW, Tazer 250 SC, Prosaro, Score 250EC, Acanto plus (v uporabi do 30.11.2018), Buzz ultra DF, Mavita 250EC, Star tebukonazol, Zafra AZT 250 SC.

Insekticidi za oljno ogrščico: Biscaya, Bulldock EC 25, Fastac 100 EC, Decis, Decis 100 EC, Decis 2,5 EC, Karate Zeon 5 CS, Mavrik 240, Poleci, Kaiso EG, Chess 50WG, Gat decline 2,5 EC(v uporabi do 25.10.2018), Sparviero, Karis 10 CS, Daskor 440, Evure.

Herbicidi za sojo: Stomp aqua, Sharpen 33 EC, Sharpen 40 SC, Harmony 50 SX, Fusilade forte, Afalon (v uporabi do 3.6.2018), Centium 36 SC, Dr. metrob klomazon, Command 36 CS, Focus ultra, izjemno dovoljenje je v letu 2017 imel Pulsar. Za desikacijo soje je registriran Reglone 200 SL.

Fungicidi za sojo: Serenade ASO

ZA OSTALE KULTURE LAHKO UPORABITE SREDSTVA ZA VARSTVO ZA VARSTVO RASTLIN, KI NISO NA SEZNAMU PREPOVEDANIH FFS ZA VVOI, IN SO REGISTRIRANA V REPUBLIKI SLOVENIJI.

Dovoljena so tudi sredstva na osnovi glifosata (Boom efekt, Bqm (v uporabi do 20.7.2018), Bqm super, Chikara duo, Touchdown system 4, Helosate 450 SL, Helosate 450 TF, Clinic 360 SL, Dominator ultra 360 SC, Kyleo, Roundup alpee, Plantella total, Roundup 60, Roundup easy, Roundup star, Roundup ultra, Roundup energy, Roundup flex, Roundup max, Shyfo, Tajfun 360), na osnovi glufosinata (Basta-15) in ostala sredstva, ki niso na seznamu prepovedanih.

Na ožjih in širših VVO je dovoljena uporaba FFS, ki so dovoljena v integrirani pridelavi in so v skladu s predpisi o FFS .

Kmetijska svetovalna služba:

Marjeta MIKLAVC, univ. dipl. inž. kmet.

Specialistka za varstvo rastlin